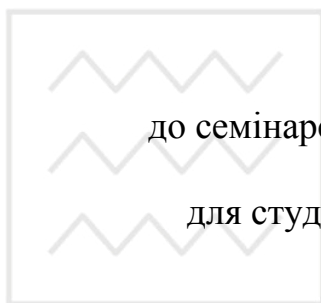

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства
та природокористування
Навчально-науковий інститут права
Кафедра суспільних дисциплін

07-03-43

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до семінарських занять та самостійного вивчення з дисципліни
«Психологія»
для студентів за напрямом підготовки 6.140103 «Туризм»
денної форми навчання

Рекомендовано до друку
методичною комісією за напрямом
підготовки 6.140103 «Туризм»

Протокол № 2
від 27 вересня 2016 р.

Національний університет

07-03-43 Методичні вказівки до семінарських занять та самостійного вивчення з навчальної дисципліни «Психологія» для студентів за напрямом підготовки 6.140103 «Туризм» денної форми навчання / Н.В.Оксентюк. – Рівне: НУВГП, 2016. - 20 с.

Упорядник : Н.В. Оксентюк, канд. психологічних наук, ст. викладач

Відповідальний: зав. каф. суспільних дисциплін Ю.П. Олексін, д.пед.н., проф.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

© Оксентюк Н.В., 2016

© НУВГП, 2016

ЗМІСТ

1	Вступ.....	2
2	Методичні поради для роботи над дисципліною.....	4
3	Теми семінарських занять.....	5
4	Плани семінарських занять.....	5
5	Види самостійної роботи	15
6	Методи контролю.....	16
7	Питання до підсумкового контролю з дисципліни.....	18
8	Рекомендована література.....	18
9	Інформаційні ресурси.....	19

1. Вступ

Вивчення дисципліни «Психологія» передбачає здобуття студентами уявлень про природу психіки людини, співвідношення природних (натуральних) і соціальних (культурних) чинників становлення та розвитку особистості.

Для успішного здійснення професійної діяльності необхідними є знання про сутність та складові поведінки людини, знання про закономірності перебігу психічних процесів, сутність психічних станів людини, індивідуально-психологічні властивості особистості, а також психологічні (суспільні за своєю внутрішньою сутністю) фактори розвитку міжособистісних та міжгрупових стосунків.

Метою вивчення навчальної дисципліни є пізнання закономірностей психічної діяльності та індивідуально-психологічних властивостей особистості; формування потреби в особистісному розвитку, вмінь виявляти психологічні особливості інших людей та будувати позитивні стосунки з оточенням і досягати індивідуальних цілей у процесі навчання, системи психолого-педагогічних знань, які сприятимуть ефективності професійної (управлінської) діяльності.

Навчальна програма дисципліни «Психологія» розрахована на студентів, які навчаються за освітньо-кваліфікаційними програмами підготовки бакалаврів.

Основними завданнями навчальної дисципліни є:

- засвоєння основних термінів і понять психології та педагогіки на рівні відтворення;
- тлумачення та використання їх у повсякденному та професійному житті;
- формування вмінь і навичок використання психодіагностичних методик відповідно до їх призначення, психологічних знань про людину для аналізу конкретних життєвих ситуацій.

Згідно з вимогами державних стандартів щодо вищої освіти, студент, вивчаючи дисципліну «Психологія», повинен

- **знати:** закономірності становлення наукової психології; основний зміст науково-теоретичного психологічного знання (на відміну від знання стихійно емпіричного);
- основні складові та напрями сучасних психологічних досліджень;
- психологічну структуру та основні підходи до вивчення особистості; зміст основних характеристик індивідуально-психологічного життя людини (здібності, характер, темперамент);
- значення та співвідношення пізнавальної (інтелектуальної) та емоційно-вольової (афективної) сфери у житті людини;
- структуру, функції та зміст основних видів діяльності;
- сутність спілкування як засобу міжособистісної взаємодії;
- історичний контекст формування та зміст основних педагогічних категорій (освіта, навчання, виховання);
- значення та взаємовідношення процесів розвитку та саморозвитку в педагогічній практиці навчальних закладів різних рівнів;
- основний зміст державного стандарту освіти та напрями реформування системи освіти в Україні відповідно до вимог сучасного суспільства;

уміти:

- володіти основними категоріями психолого-педагогічних знань та застосовувати їх при виконанні теоретичних і практичних завдань;
- ставити мету, планувати задачі та визначати методи дослідження психологічних категорій (пізнавальні процеси, емоційна сфера, прояви індивідуальності);
- інтерпретувати дані досліджень та визначати напрями корекційної роботи з урахуванням індивідуально-психологічних властивостей особистості.

2. Методичні поради для роботи над дисципліною

Зміст дисципліни реалізується опануванням трьох блоків: теоретичного, практичного та блоку самостійної роботи.

Напрямами самостійної роботи з вивчення курсу є: вивчення окремих тем та питань, підготовка фіксованих виступів, підготовка до семінарських занять.

Для розуміння студентами змісту курсу, системи семінарських занять та самостійного вивчення, форми підсумкового контролю вказівки містять програму навчальної дисципліни, теми і плани семінарських занять, теми самостійної роботи та вимоги до звіту про її виконання, індивідуальні завдання, питання до модульного контролю, рекомендовану (базову, допоміжну) літературу, інформаційні ресурси.

Для успішної підготовки до семінарського заняття розділ «Плани семінарських занять» містить тему, вид семінарського заняття, методи, які будуть застосовуватись в процесі проведення семінару, мотивацію навчання, мету, актуалізацію опорних знань, план, основні поняття, зміст узагальнення вивченого, завдання для підготовки до семінарського заняття, контрольні запитання до теми та літературу з вказівкою сторінок вивчення відповідної теми.

З метою узагальнення вивченого, успішного виконання вправ, психологічних

3. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Психологія як наука.	2
2.	Пізнавальна діяльність особистості.	2
3.	Емоційно-вольова сфера особистості.	2
4.	Психологія індивідуальності	2
5.	Особистість у діяльності і спілкуванні	2
6.	Міжособистісні стосунки у групах	2
	Разом	12

4. Плани семінарських занять

Семінарське заняття № 1

Тема. Психологія як наука.

Вид заняття: семінар – практикум.

Методи: бесіда, діагностика знань, психологічне дослідження, самостійна робота.

Мета: *знати* предмет і завдання, етапи розвитку психології як науки, наукові школи (напрямки) сучасної психології, основні категорії психології, основні та допоміжні методи психологічних досліджень;

вміти здійснювати порівняльний аналіз теорій сучасної психології, обґрунтовувати доцільність використання методів психологічних досліджень, визначати за допомогою тестів рівень здібностей в області практичної психології, вмінь реально оцінювати інших.

Мотивація навчання: особистісне і професійне самовдосконалення

Актуалізація опорних знань: контрольні запитання до теми «Психологія як наука».

План

1. Основні вимоги до методів психології.
2. Основні методи психології. Спостереження та експеримент.
3. Допоміжні методи психологічних досліджень.
4. Кількісний та якісний аналізи дослідження психічних явищ.

Основні поняття: психологія, психіка, поведінка, наукові школи сучасної психології, основні методи психологічних досліджень, спостереження, експеримент, допоміжні методи психологічних досліджень, опитування, тест, бесіда, інтерв'ю, методи аналізу продуктів діяльності, самооцінки, незалежних характеристик, кількісний та якісний аналізи психологічних досліджень

Узагальнення вивченого: виконання вправ, робота з психологічними

Література:

1. Максименко С.Д. Загальна психологія: Навчальний посібник. – Видання третє, перероблене та доповнене. – К.: «Центр навчальної літератури», 2008. – С. 26-35.
2. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: Навч. посіб. – 3-тє вид., випр. – К.: Вища шк., 2004. – С.37-83.
3. Сисоєва С.О., Поясок Т.Б. Психологія та педагогіка: Підручник для студентів вищих навчальних закладів непедагогічного профілю традиційної та дистанційної форм навчання. – Вид. 2-ге, доп., випр.. – Кременчук: ПП Щербатих О.В., 2008. – С.14.
4. Степанов О.М., Фіцула М.М. Основи психології і педагогіки: Посібник. – К.: Академвидав, 2003. – С.11-55.
5. Якубовська С.С. Психологія і педагогіка. Навч. посібник. – Рівне: НУВГП, 2012. – 324 с.

Завдання для підготовки до семінарського заняття.

I. З метою узагальнення вивченого, успішного виконання вправ, психологічних та контрольних тестів, опрацювавши конспект та рекомендовану літературу, знати відповіді на запропоновані запитання.

Контрольні питання

до теми «Психологія як наука»

1. Дайте визначення психології як науки.
2. Визначте предмет психології.
3. Визначте основні категорії психології.
4. Охарактеризуйте структуру психіки.
5. Охарактеризуйте розвиток психіки.
6. Охарактеризуйте рівні вияву психіки.
7. Назвіть етапи розвитку психології як науки.
8. Назвіть та охарактеризуйте напрями (наукові школи) сучасної психології.
9. Охарактеризуйте групи наукової психології.
10. Визначте та охарактеризуйте методологічні принципи психології.
11. Назвіть та охарактеризуйте основні методи психологічних досліджень.
12. Назвіть та охарактеризуйте допоміжні методи психологічних досліджень.
13. Визначте умови одержання надійних результатів дослідження.

Завдання для індивідуальної роботи:

1. Зобразити схематично (у вигляді двох малюнків), яке місце займала психологія в системі наук раніше і яке займає зараз у зв'язку з розвитком комплексу технічних наук.

Реферати: «Становлення предмета психології на різних етапах його розвитку». «Основні напрями психологічної науки». «Методологічні принципи дослідження психіки». «Методи психологічного дослідження». «Передумови розвитку психіки».

II. Опрацювавши рекомендовану літературу, законспектувати та

ТЕМА 2. Пізнавальна діяльність особистості.

Вид заняття: семінар-розгорнута бесіда.

Методи: бесіда, діагностика знань, психологічне дослідження, самостійна робота.

Мета: *знати* визначення відчуття, сприймання, спостереження, спостережливості, уваги, уважності; класифікацію, різновиди, основні закономірності та властивості відчуттів і сприймання; види і форми уваги, фактори, які сприяють привертанню і підтриманню уваги; визначення та види мислення, пам'яті, мовлення, уяви;

вміти здійснювати порівняльний аналіз відчуттів і сприймання, визначати різновиди відчуттів і сприймання, види та форми уваги; визначати різновиди мислення, пам'яті, уяви; застосовувати отримані знання в професійній діяльності.

Мотивація навчання особистісне і професійне самовдосконалення.

Актуалізація опорних знань: контрольні запитання до теми «Пізнавальна діяльність особистості».

План

1. Закономірності та властивості відчуттів.
2. Закономірності та властивості сприймання.
3. Увага як умова адекватного сприймання. Види і форми уваги. Характерні особливості уваги. Основні принципи корекції уваги.
4. Процес створення образів (прийоми) уяви. Індивідуальні особливості уяви людини.
5. Мова і мовлення як засоби задоволення пізнавальних потреб людини.

Основні поняття: сенсорно-перцептивний рівень пізнання, відчуття, сприймання, властивості відчуттів, властивості сприймання, спостереження, спостережливість, увага, види уваги, форми уваги, уважність, мислення, пам'ять, уява, уявлення, мова, мовлення.

Узагальнення вивченого: виконання вправ, робота з психологічними тестами, діагностика знань.

Література:

1. Максименко С.Д. Загальна психологія: Навчальний посібник. – Видання друге, перероблене та доповнене. – К.: «Центр навчальної літератури», 2004. – С.125-161, С.99-104; 167-206.
2. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: Навч. посіб. – 3-тє вид., випр. – К.: Вища шк., 2004. – С.243-388, 420-423.
3. Сисоєва С.О., Поясок Т.Б. Психологія та педагогіка: Підручник для студентів вищих навчальних закладів непедагогічного профілю традиційної та дистанційної форм навчання. – Вид. 2-ге, доп., випр.. – Кременчук: ПП Щербатих О.В., 2008. – С.122-139.
4. Степанов О.М., Фіцула М.М. Основи психології і педагогіки: Посібник. – К.: Академвидав, 2003. – С.109-125, 136-163.
5. Якубовська С.С. Психологія і педагогіка. Навч. посібник. – Рівне: НУВГП, 2012. – 324 с.

Завдання для підготовки до семінарського заняття

I. З метою узагальнення вивченого, успішного виконання вправ, психологічних та контрольних тестів, опрацювавши конспект та рекомендовану літературу, знати відповіді на запропоновані запитання.

Контрольні запитання

до теми «**Пізнавальна діяльність особистості**»

1. Охарактеризуйте форми пізнавальної діяльності.
2. Дайте визначення пізнавальної діяльності.
3. Дайте визначення відчуття.
4. Охарактеризуйте різновиди відчуттів.
5. Охарактеризуйте загальні властивості відчуттів.
6. Дайте визначення сприймання.
7. Охарактеризуйте різновиди сприймання.
8. Охарактеризуйте властивості сприймання.
9. Дайте визначення спостереження, спостережливості.
10. Дайте визначення увазі.
11. Охарактеризуйте види і форми уваги.
12. Дайте визначення уважності.
13. Охарактеризуйте основні принципи корекції уваги.
14. Охарактеризуйте раціональну пізнавальну діяльність.
15. Дайте визначення мисленню.
16. Назвіть та охарактеризуйте види мислення.
17. Назвіть та охарактеризуйте етапи розумової дії.
18. Назвіть та охарактеризуйте прийоми мислення.
19. Назвіть та охарактеризуйте індивідуальні особливості мислення або якості розуму.
20. Дайте визначення професійному мисленню.
21. Дайте визначення пам'яті.
22. Назвіть та охарактеризуйте види пам'яті.
23. Назвіть та охарактеризуйте процеси пам'яті.
24. Назвіть та охарактеризуйте індивідуальні відмінності пам'яті.
25. Дайте визначення уяві.
26. Назвіть та охарактеризуйте різновиди уяви.
27. Назвіть прийоми створення образів уяви.
28. Дайте визначення мови.
29. Назвіть елементи мови.
30. Назвіть функції мови.
31. Дайте визначення мовленню.
32. Назвіть та охарактеризуйте функції мовлення.
33. Назвіть та охарактеризуйте різновиди мовлення.

Завдання для індивідуальної роботи:

1. Дослідіть обсяг короткочасної пам'яті шляхом запам'ятовування числових рядів.
2. Проаналізуйте залежність запам'ятовування від настанов особистості та впливу установки на термін запам'ятовування.

3. Дослідіть вплив структурування тексту на процес запам'ятовування.

4. Розв'яжіть логічну задачу: Як закреслити, не відриваючи олівця від паперу, чотири точки квадрата трьома прямими лініями і повернутися до вихідної точки?

Реферати: «Роль уваги у процесі діяльності». «Сутність і закономірності чуттєвого пізнання дійсності». «Властивості сприйняття». «Умови підвищення ефективності пам'яті». «Мислення як процес розв'язання задач». «Індивідуальні особливості розумової діяльності». «Мислення і мовлення». «Уява і творча діяльність людини».

II. Опрацювавши рекомендовану літературу, законспектувати та підготувати виступи відповідно до плану семінарського заняття.

ТЕМА 3. Емоційно-вольова сфера особистості.

Тема: Форми переживання емоцій і почуттів. Виховання волі.

Вид заняття: семінар-практикум.

Методи: бесіда, діагностика знань, психологічне дослідження, самостійна робота.

Мета: *знати* визначення емоцій, почуттів, волі, основні шляхи подолання стресу та виховання волі;

вміти визначати основні емоційні стани; застосовувати отримані знання в професійній діяльності.

Мотивація навчання особистісне і професійне самовдосконалення.

Актуалізація опорних знань: контрольні запитання до теми «Емоційно-вольова сфера особистості».

План

1. Форми переживання почуттів.
2. Основні шляхи подолання стресу.
3. Техніки керування емоціями.
4. Воля. Довільні дії та їх особливості. Аналіз складної вольової дії.
5. Виховання волі. Безвілля, його причини та переборення.

Основні поняття: емоції, почуття, психічні стани, форми переживання почуттів, воля, вольові якості особистості.

Узагальнення вивченого: діагностика знань, виконання вправ, робота з психологічними тестами.

Література:

1. Максименко С.Д. Загальна психологія: Навчальний посібник. – Видання друге, перероблене та доповнене. – К.: «Центр навчальної літератури», 2004. – С. 211-231.

2. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: Навч. Посіб. – 3-тє вид. – К.: Вища шк., 2004. – С. 357-397.

3. Сисоєва С.О., Поясок Т.Б. Психологія та педагогіка: Підручник для студентів вищих навчальних закладів непедагогічного профілю традиційної та дистанційної форм навчання. – Вид. 2-ге, доп., випр.. – Кременчук: ПП Щербатих О.В., 2008. – С.162-172.

4. Степанов О.М., Фіцула М.М. Основи психології і педагогіки: Посібник. – К.: Академвидав, 2003. – С. 172-184.

5. Якубовська С.С. Психологія і педагогіка. Навч. посібник. – Рівне: НУВГП, 2012. – 324 с.

Завдання для підготовки до семінарського заняття

I. З метою узагальнення вивченого, успішного виконання вправ, психологічних та контрольних тестів, опрацювавши конспект та рекомендовану літературу, знати відповіді на запропоновані запитання.

Контрольні запитання до теми

«Емоційно-вольова сфера особистості»

1. Поняття про емоції та почуття.
2. Функції емоцій і почуттів.
3. Основні емоційні стани.
4. Форми переживання почуттів.
5. Основні шляхи подолання стресу.
6. Характерні особливості почуттів.
7. Вищі почуття.
8. Шляхи подолання стресу.
9. Техніки керування емоціями.
10. Індивідуальні емоційні прояви.
11. Поняття про волю.
12. Вольові дії.
13. Структура вольового акта.
14. Вольові якості особистості.
15. Вольова активність людини.
16. Виховання волі.
17. Безвілля, його причини та переборення.

Завдання для індивідуальної роботи:

1. Зібрати інформацію про техніки подолання стресу, проаналізувати власні техніки.
2. Скласти ментальну карту про прийняття рішень.
3. Підготуватися до тренінгу «вираження емоцій»
4. Написати твір «Як я розумію любов та дружбу з погляду психології»

Реферати: «Емоції і почуття». «Вольові якості особистості і їх формування». «Вплив стресу та дистресу на організм людини».

II. Опрацювавши рекомендовану літературу, законспектувати та підготувати виступи відповідно до плану семінарського заняття.

ТЕМА 4. Психологія індивідуальності.

Вид заняття: семінар – розгорнута бесіда.

Методи: бесіда, діагностика знань, психологічне дослідження, самостійна робота.

Мета: *знати* визначення темпераменту, психологічні теорії темпераменту, психологічну характеристику та діагностику типів темпераменту; визначення характеру, взаємозв'язок темпераменту й характеру, акцентуації характеру; визначення здібностей, види здібностей; визначення обдарованості і таланту.

вміти здійснювати порівняльний аналіз теорій та типів темпераменту,

обґрунтувати взаємозв'язок темпераменту й характеру, визначати акцентуації характеру, рівні розвитку здібностей.

Мотивація навчання: особистісне і професійне самовдосконалення.

Актуалізація опорних знань: контрольні запитання до теми «Психологія індивідуальності».

План

1. Поняття про темперамент. Теорії темпераменту. Типи темпераментів, основні властивості темпераменту. Роль темпераменту в діяльності людини.

2. Поняття про характер. Структура характеру. Основні риси типового характеру. Формування характеру.

3. Поняття про здібності. Структура здібностей. Різновиди здібностей. Індивідуальні відмінності у здібностях людей та їх природні передумови.

Узагальнення вивченого: діагностика знань (тестовий контроль), виконання вправ, робота з психологічними тестами.

Ключові слова: темперамент, типи темпераментів, характер, акцентуації характеру, задатки, здібності, обдарованість, талант, геніальність.

Література:

1. Кочубей А.В., Прохоров Б.І. Психологія: Навчальний посібник. – Рівне: НУВГП, 2011. – 193с.

2. Максименко С.Д. Загальна психологія: Навчальний посібник. – Видання друге, перероблене та доповнене. – К.: «Центр навчальної літератури», 2004. – С. 235-267.

3. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: Навч. посіб. – 3-тє вид., випр. – К.: Вища шк., 2004. – С. 398-452.

4. Сисоєва С.О., Поясок Т.Б. Психологія та педагогіка: Підручник для студентів вищих навчальних закладів непедагогічного профілю традиційної та дистанційної форм навчання. – Вид. 2-ге, доп., випр.. – Кременчук: ПП Щербатих О.В., 2008. – С.57-88.

5. Степанов О.М., Фіцула М.М. Основи психології і педагогіки: Посібник. – К.: Академвидав, 2003. – С. 194-223.

6. Якубовська С.С. Психологія і педагогіка. Навч. посібник. – Рівне: НУВГП, 2012. – 324 с.

Завдання для підготовки до семінарського заняття

I. З метою узагальнення вивченого, успішного виконання вправ, психологічних та контрольних тестів, опрацювавши конспект та рекомендовану літературу, знати відповіді на запропоновані запитання.

Контрольні запитання

до теми «Психологія індивідуальності».

1. Охарактеризуйте та порівняйте поняття індивід, особистість, індивідуальність.

2. Проаналізуйте структуру особистості.

3. Дайте визначення самооцінки, рівня домагань, самоповаги.

4. Назвіть шляхи збереження самоповаги.

5. Назвіть механізми пасивного психологічного захисту.

6. Охарактеризуйте типи темпераменту.

7. Назвіть прояви, риси, акцентуації характеру.

8. Охарактеризуйте види людських здібностей.

9. Проаналізуйте структуру здібностей.

Завдання для індивідуальної роботи:

1. Встановіть свої переважаючі характерологічні тенденції за допомогою опитувальника самооцінки властивостей характеру Т. Лірі.
2. Дослідіть розумові здібності за допомогою короткого орієнтовного тесту (КОТ).
3. Визначіть свій тип темпераменту.

Реферати: «Емоції і почуття». «Вольові якості особистості і їх формування». «Типи темпераменту і їх характеристики». «Умови формування характеру». «Задатки і здібності». «Формування й розвиток здібностей».

II. Опрацювавши рекомендовану літературу, законспектувати та підготувати виступи відповідно до плану семінарського заняття.

ТЕМА 5. Особистість у діяльності і спілкуванні.

Вид заняття: семінар – практикум.

Методи: бесіда, діагностика знань, психологічне дослідження, самостійна робота.

Мета: *знати* вербальні, невербальні, комп'ютерні засоби професійно-педагогічної комунікації, правила педагогічного спілкування;

вміти застосовувати отримані знання в професійній діяльності.

Мотивація навчання особистісне і професійне самовдосконалення.

Актуалізація опорних знань : контрольні запитання (тестовий контроль) до теми «**Особистість у діяльності і спілкуванні**».

План

1. Сутність, структура та види діяльності.
2. Сутність спілкування та його функції.
3. Вербальні, невербальні, комп'ютерні засоби комунікації.
4. Культура мови і мовлення студента.

Основні поняття: вербальні, невербальні, комп'ютерні засоби професійно-педагогічної комунікації, правила педагогічного спілкування.

Узагальнення вивченого: діагностика знань, виконання вправ, робота з психологічними тестами.

Література:

1. Волкова Н.П. Професійно-педагогічна комунікація: Навч. посібник. – К.: ВЦ «Академія», 2006. – С. 113-209 (Альма-матер).
2. Кочубей А.В., Прохоров Б.І. Психологія: Навчальний посібник. – Рівне: НУВГП, 2011. – 193с.
3. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: Навч. посіб. – 3-тє вид., випр. – К.: Вища шк., 2004. – С. 226-236.
4. Максименко С.Д. Загальна психологія: Навчальний посібник. – Видання друге, перероблене та доповнене. – К.: «Центр навчальної літератури», 2004. – С. 66-73.

5. Психологія: Підручник/ Ю.Л. Трофімов, В.В. Рибалка, П.А. Гончарук та ін.; за ред. Ю.Л. Трофімова. – 4-те вид., стереотип. – К.: Либідь, 2003. – С. 453-467.

6. Савчин М.В. Педагогічна психологія: Навч. посіб. – К.: Академвидав, 2007. – С. 344-3348 (Альма-матер).

7. Степанов О.М., Фіцула М.М. Основи психології і педагогіки: Посібник. – К.: Академвидав, 2003. – С. 70-79.

8. Степанов О.М., Фіцула М.М. Основи психології і педагогіки: Посібник. – К.: Академвидав, 2003. – С. 78-79.

9. Філоненко М.М. Психологія спілкування. підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – С. 151-18.

10. Якубовська С.С. Психологія і педагогіка. Навч. посібник. – Рівне: НУВГП, 2012. – 324 с.

Завдання для підготовки до семінарського заняття.

I. З метою узагальнення вивченого, успішного виконання вправ, психологічних та контрольних тестів, опрацювавши конспект та рекомендовану літературу, знати відповіді на запропоновані запитання.

Контрольні запитання

до теми «**Особистість у діяльності і спілкуванні**»

1. Поняття про діяльність.
2. Діяльність як цілеспрямована й усвідомлена активність особистості.
3. Структура діяльності: цілі, мотиви, дії.
4. Компоненти дії і їх функції.
5. Основні види людської діяльності.
6. Класифікація діяльності.
7. Поняття про навички, вміння, звички.
8. Поняття про спілкування.
9. Спілкування як умова формування особистості.
10. Структура спілкування.
11. Види спілкування.
12. Функції спілкування.
13. Засоби професійно-педагогічної комунікації: вербальні, невербальні, комп'ютерні.
14. Формування комунікативної культури студента.
15. Правила педагогічного спілкування.

Завдання для індивідуальної роботи:

1. Підготувати ефективну самопрезентацію.
2. Підготуватися до проведення тренінгу «Ефективні комунікації»
3. Побудувати схему власної мотивації діяльності відповідно до поставлених цілей.

Реферати: «Рушійні сили розвитку особистості». «Спрямованість як головний компонент особистості». «Діяльність та її структура». «Формування навичок і вмінь у діяльності». «Психологічна характеристика основних видів діяльності».

II. Опрацювавши рекомендовану літературу, законспектувати та підготувати виступи відповідно до плану семінарського заняття.

ТЕМА 6. Міжособистісні стосунки у групах.

Вид заняття: семінар - практикум.

Методи: бесіда, діагностика знань, психологічне дослідження, самостійна робота.

Мета: *знати* визначення понять «соціальна група», «міжособистісні стосунки», «психологічна сумісність», «конфлікт»; види соціальних груп, міжособистісних стосунків, сумісності, конфліктів;

вміти застосовувати отримані знання в професійній діяльності.

Мотивація навчання особистісне і професійне самовдосконалення.

Актуалізація опорних знань: контрольні запитання (тестовий контроль) до теми «Міжособистісні стосунки у групах».

План

1. Поняття «соціальна група». Класифікація груп.
2. Види міжособистісних стосунків.
3. Види сумісності. Психологічна сумісність.
4. Поняття про конфлікт. Конфлікт у міжособистісних стосунках.

Основні поняття: група, види груп, міжособистісні стосунки, види міжособистісних стосунків, психологічна сумісність, види сумісності, конфлікт, види конфліктів.

Узагальнення вивченого: діагностика знань, виконання вправ,

Завдання для підготовки до семінарського заняття

I. З метою узагальнення вивченого, успішного виконання вправ, психологічних та контрольних тестів, опрацювавши конспект та рекомендовану літературу, знати відповіді на запропоновані запитання.

Контрольні запитання до теми «Міжособистісні стосунки у групах»

1. Поняття про групу.
2. Класифікація груп.
3. Види міжособистісних стосунків.
4. Види сумісності.
5. Психологічна сумісність.
6. Поняття про конфлікт.
7. Види конфліктів.

Завдання для індивідуальної роботи:

1. Підготувати дискусію на тему: «Психологія студентської групи».
2. Знайти засоби проти психологічного вигорання.
3. Намалювати конфлікт та проаналізувати малюнок.
4. Знайти та зафіксувати засоби та шляхи подолання конфліктів.

Реферати: «Психологія малої групи», «Психологічний клімат колективу», «Способи подолання конфліктів».

II. Опрацювавши рекомендовану літературу, законспектувати та підготувати виступи відповідно до плану семінарського заняття.

5. Самостійна робота

Теми для самостійного вивчення

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Психіка та її розвиток. Рівні вияву психіки: свідомий та несвідомий	8
2.	Увага. Спостереження. Спостережливість	8
3.	Мова і мовлення як засоби задоволення пізнавальних потреб людини	8
4.	Фізіологічне підґрунтя емоцій і почуттів. Теорії емоцій. Індивідуальні емоційні прояви	8
5.	Теорії розвитку особистості	8
6.	Творча діяльність	8
7.	Ділове спілкування	8
8.	Закономірності функціонування малих груп	8
9.	Конфліктне спілкування	8
	Разом	72

Оформлення звіту про самостійну роботу

Підсумком самостійної роботи вивчення дисципліни «Психологія» є складання письмового звіту за темами, вказаними в таблиці.

Захист звіту про самостійну роботу відбувається у терміни, обумовлені студентом і викладачем

Види самостійної роботи

1. Письмовий звіт за темами, вказаними в таблиці.
2. Психологічний портрет майбутнього фахівця.
3. Презентація наукового фільму з психології.
4. Презентація першоджерел.
5. Презентація наукової статті.
6. Написання наукової статті для публікації.
7. Підготовка виступу на студентську конференцію.
8. Участь в олімпіаді з психології.

Додаткові завдання для денної форми навчання

1. Зобразити схематично структурну схему психології в системі наук
2. Побудувати ментальну карту генези розуміння психіки.
3. Скласти схему про філогенезу та онтогенезу психіки.
4. Скласти таблицю методів психологічного дослідження та навести приклади.
5. Скласти твір-роздум про свідомість та самосвідомість людини.
6. Підготуватися до тренінгу мотивації та постановки цілей.
7. Виписати бар'єри спілкування.
8. Виписати ефективні прийоми міжособистісного спілкування.
9. Скласти порівняльну таблицю на тему «Індивід, особистість, індивідуальність».
10. Пройти особистісний тест.
11. Підготовка до тренінгу розвитку навичок лідерства.
12. Виписати методи подолання прокрастинації.
13. Знайти художні фільми про роль відчуттів.
14. Знайти відмінності у сприйманні різних явищ у різних культурах та епохах.
15. Розробити програму розвитку своєї пам'яті.
16. Виписати задачі на розвиток дивергентного мислення.
17. Підготувати вправи-ігри на розвиток уваги.
18. Підготовка до психологічного тренінгу «Робота з власними емоціями».
19. Підготувати конспект на теми: «Основи прийняття рішень», «Тайм-менеджмент».
20. Скласти програму розвитку власних вольових якостей.
21. Пройти тести на виявлення особливостей темпераменту і характеру.
22. Пройти тест на виявлення власних сильних рис особистості, нахилів та здібностей, розробити програму їхнього розвитку.
23. Знайти зразки про талант і обдарованість у відео-форматі.

Психологічне есе

Теми на вибір

- Роздуми про особистість і про любов
- Чиїм життям ми живемо
- Що таке для мене щастя
- Дорослішання і відповідальність
- Мрія та надія
- Знайти своє місце

6. Методи контролю

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться в письмовій формі. Контрольні завдання за змістовим модулем включають

тестові питання (одна правильна відповідь з чотирьох запропонованих).

Контроль самостійної роботи проводиться:

- з лекційного матеріалу – шляхом перевірки конспектів;
- з семінарських занять – на основі перевірки конспектів та виконаних завдань.

Усі форми контролю включено до 100-бальної шкали оцінки.

Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на семінарських заняттях, результати самостійної роботи студентів) проводиться за такими критеріями:

1. Завдання до семінарського заняття (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0 % – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

2. Ситуаційні вправи, психолого-педагогічні дослідження та інші завдання творчого характеру (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;

60% – завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки не системного характеру;

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Розподіл балів, які отримують студенти

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
	для заліку
90–100	Зараховано
82–89	
74–81	
64–73	
60–63	

35–59	не зараховано повторного складання	3	МОЖЛИВІСТЮ
0–34	не зараховано повторним вивченням курсу	3	ОБОВ'ЯЗКОВИМ

6. Питання до підсумкового контролю з дисципліни «Психологія»

1. Основні категорії психології.
2. Раціональна сфера пізнавальної діяльності.
3. «Я-концепція» особистості.
4. Міжособистісні стосунки, їх типи.
5. Спілкування та його функції.
6. Діяльність. Психологічна структура діяльності.
7. Конфлікт. Види конфліктів.
8. Спілкування та його види.
9. Сенсорно-перцептивний рівень пізнання.
10. Соціально-психологічна сфера особистості.
11. Характер як індивідуально-психологічна властивість особистості.
12. Темперамент як індивідуально-психологічна властивість особистості.
13. Здібності як індивідуально-психологічна властивість особистості.
14. Психологія як наука.
15. Особистість. Структура особистості.
16. Форми переживання почуттів.
17. Основні емоційні стани.
18. Методи психологічних досліджень.
19. Емоційно-вольова сфера особистості.
20. Відчуття. Різновиди відчуттів.
21. Сприймання. Різновиди сприймання.
22. Основні види діяльності.
23. Стили поведінки при розв'язанні конфліктів.
24. Шляхи розв'язання конфліктних ситуацій.
25. Структура спрямованості особистості.
26. Функції спілкування.
27. Мислення. Різновиди, прийоми мислення.
28. Пам'ять. Процеси пам'яті.
29. Уява. Різновиди уяви.
30. Увага. Форми та різновиди уваги.

7. Рекомендована література

Базова

1. Кочубей А.В., Прохоров Б.І. Психологія: Навчальний посібник. – Рівне: НУВГП, 2011. – 193с.
2. Максименко С.Д. Загальна психологія: Навчальний посібник. – К.: «Центр навчальної літератури», 2008. – 272 с.

3. Якубовська С.С. Психологія і педагогіка. Навч. посібник. – Рівне: НУВГП, 2012. – 324 с.

Допоміжна

1. Бенеш Г. Психологія: dtv-Atlas: Довідник: Пер. з нім. / Худож. Герман і Катаріна фон Заальфельд; Наук. ред. пер. В.О. Васютинський. - К.: Знання-Прес, 2007. – 510 с.: іл.
2. Волкова Н.П. Професійно-педагогічна комунікація: Навч. посібник. – К.: ВЦ «Академія», 2006. – 256 с. (Альма-матер).
3. Макарова Л.І., Гах Й.М. Основи психології і педагогіки: Навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 116 с.
4. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: Навч. посіб. – К.: Вища шк., 2004. – 487 с.
5. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2005. – 448 с. (Альма-матер).
6. Основи психології: навчальний посібник/ А.І. Веракіс, Ю.І. Завалевський, К. М. Левківський. – Київ; Харьков: Р.И.Ф., 2005. – 415 с.
7. Павелків Р.В. Загальна психологія. Підручник. – К., 2004. – 506 с.
8. Психологія: Підручник/ Ю.Л. Трофімов, В.В. Рибалка, П.А. Гончарук та ін.; за ред. Ю.Л. Трофімова. – 4-те вид., стереотип. – К.: Либідь, 2003. – 560 с.
9. Руденко А.М. Психология социально-культурного сервиса и туризма / А. М. Руденко. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2003. – 352 с.
10. Савчин М.В. Педагогічна психологія: Навч. посіб. – К.: Академвидав, 2007. – 424 с.
11. Степанов О.М., Фіцула М.М. Основи психології і педагогіки: Посібник. – К.: Академвидав, 2003. – 504 с.
12. Філоненко М.М. Психологія спілкування. Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 224 с.
13. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. – К.: «Академвидав», 2006. – 352 с. (Альма-матер).

8. Інформаційні ресурси

1. Галузевий стандарт вищої освіти України. Освітньо-професійна програма. Напрямок підготовки 6.140103 «Туризм».
2. Кабінет Міністрів України / [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
3. Законодавство України / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.rada.kiev.ua/>
4. Державний комітет статистики України / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Національна бібліотека ім.В.І.Вернадського / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
6. Обласна наукова бібліотека (м.Рівне, майдан Короленка,6 / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.lib.rv.ua/>
7. Рівненська централізована бібліотечна система (м.Рівне, вул. Київська,44)/ [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.cbc.rv.ua/>
8. Наукова бібліотека НУВГП (м.Рівне, вул. Олекси Новака, 75) / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://nuwm.edu.ua/naukova-biblioteka> (інформаційні ресурси у цифровому репозиторії)

Національний університет
водного господарства
та природокористування